

שלא ימשכו לכם את השטיח, יפמפמו אתכם, ידווגו אותכם או ישאבו לכם את הבריכה / עו"ד עדי מרכוס*

זו עובדה ידועה מראש ששוק המטבעות הדיגיטליים הוא קרקע פורייה להונאות. כמו בכל סיטואציה שבה יש פוטנציאל רווח גדול מצד אחד, ומיעוט ברגולציה וחקיקה מסדירה מצד שני- תחום המטבעות הדיגיטליים, מהווה כבר מזה שנים מקור להונאות ומניפולציות אשר הופכות מתוחכמות יותר מיום ליום. הדבר נובע למעשה ממספר סיבות מהותיות, הראשונה היא כי מדובר במקרה ברור בו החקיקה מתקשה להתאים עצמה ולהדביק את הטכנולוגיה והשנייה היא שמטבעות דיגיטליים מיסודם ובהגדרתם נועדו לעקוף את המערכת הבנקאית הממסדית ולהתקיים מחוץ לגבולות החקיקה ועל כן מקשים מטבעם על המחוקק בהסדרתם.

ההונאות במטבעות הדיגיטליים הינן בלתי נגמרות: החל מיצירת מטבעות ואתרי מסחר פיקטיביים, דרך יצירת חוזים חכמים אשר גונבים כסף מארנק דיגיטלי של משתמשים (fake websites and phishing scams), יצירת ערך פיקטיבי למטבע דרך הבטחות שווא או עסקאות שקריות (pump and dump, wash trading), הבטחת שירותים או תוספים שמעולם לא ניתנים (giveaway scams), גניבת ה liquidity pool במלואו וביטול המטבע לאחר שבוצעו השקעות ורכישות ועוד. בעוד שהרשויות ברחבי העולם מתחילות לפעול כנגד מבצעי הונאות בניסיון ללחום בתופעה^{1, 2, 3}, הרי שהמדובר בטיפה בים כאשר ההערכה היא שבשנת 2023 בלבד, הונאות במטבעות דיגיטליים הגיעו לסך כולל של 5.6 ביליון דולר⁴.

אולם, על אף ריבוי ההונאות והתחכום הגובר שלהן, עדיין ישנן מספר דרכים אשר בהן יוכל משקיע או סוחר במטבעות דיגיטליים להימנע מפח ההונאה, ומספר דברים אשר יוצרי מטבעות וחברות העוסקות בשירותים בתחום המטבעות הדיגיטליים נדרשים להמנע מהם כדי שלא לסכן את עצמם בעבירה על החוק:

שמירה ואבטחה על ארנקים דיגיטליים, תיעוד עסקאות - על יחידים המבקשים לסחור במטבעות דיגיטליים לזכור תמיד כי אין כל סיבה למסור לצד ג' כלשהו את פרטי הארנק הדיגיטלי שלהם וכי בקשה כזו מצביעה לרוב על תרמית מסוג כלשהו. על בעלי ארנקים לעקוב אחרי המתרחש בארנקם באופן קבוע ולבעלי חברות העוסקות בשירותים בתחום המטבעות הדיגיטלי או אנשים שמבצעים מסחר במטבעות כאמור באופן "מקצועי ומסחרי" (לרבות עבור אחרים) מומלץ לשמור תיעוד מדויק של עסקאות המבוצעות בארנק כדי להימנע מטענות להלבנת הון בעתיד.

נייר לבן - כל הנפקה לגיטימית של מטבע דיגיטלי אמורה להיות מלווה ב"נייר לבן" אשר הינו למעשה דף מידע הכולל הסבר לגבי המטבע, כיצד הוא נבנה ומה המנגנון שעומד מאחוריו. המסמך אמור לספק קישורים לאתר אינטרנט או מקורות אינטרנטיים אחרים הקשורים למטבע וכן את פרטיהם הבסיסיים של מייסדי המטבע. ככול שהמסמך אינו הגיוני או לוקה בחסר, כמובן שיש להתייחס למטבע בחשדנות מרבית. על יוצרי מטבעות וחברות העוסקות בתחום להקפיד לייצר נייר לבן כאמור לכל מטבע (באיחוד האירופאי המדובר בדרישה רגולטורית) שכן מסירת המידע כאמור עשויה לסייע להגן עליהם מפני טענות עתידיות של הונאה שכן מסירת פרטים מדויקים ומלאים יוצאת הנחה של השקעה מודעת.

זהירות מהבטחות שווא - יש לזכור ששוק המטבעות הדיגיטלי הינו שוק בלתי יציב ועתיר סיכונים מטבעו. כל הבטחה לרווח וודאי היא ככל הנראה הבטחה שקרית אשר צריכה להדליק נורות אדומות אצל משקיע או סוחר שקול. בכלל, אובר הייפ של מטבע מסוים ופרסום מאסיבי הכולל הבטחות של תוספים, בונוסים ו"כסף חינם" הם

* עו"ד עדי מרכוס הינה עורכת דין במשרד אפיק ושות' (www.afiklaw.com) המתמקדת במשפט מסחרי ודיני חברות, זכויות יוצרים, דיני תקשורת ואומנים ועסקאות בינלאומיות. עו"ד מרכוס הינה בוגרת הפקולטה למשפטים ובעלת תואר שני בתקשורת באוניברסיטת תל אביב ותואר שני במנהל עסקים בינלאומי מאוניברסיטת בר אילן. היא התמחתה במשרד המשפטים אצל המשנה ליועץ המשפטי לממשלה בתחום הדין האזרחי וזכויות היוצרים, לאחר מכן עבדה כ-18 חודש במשרד שלמה כהן בתחום הקניין הרוחני, כ-11 שנה במחלקה המשפטית בגוף התקשורת "רשת נגה בע"מ" (ערוץ 2 של הטלוויזיה), כאשר תפקידה האחרון בטרם מיזוג החברה עם ערוץ 10, כראש תחום במחלקה המשפטית ולאחר כן, טרם הצטרפותה למשרד, כיועצת המשפטית הפנימית של קנר ייצוג אמנים, בכל נושא היעוץ המשפטי של אמנים ואנשי תרבות, בין בישראל ובין במישור הבינלאומי. אין בסקירה כללית זו משום ייעוץ משפטי כלשהו ומומלץ להיוועץ בעורך דין המתמחה בתחום זה בטרם קבלת כל החלטה בנושאים המתוארים בסקירה זו. לפרטים נוספים: 03-6093609, או באמצעות הדואר האלקטרוני: afiklaw@afiklaw.com.

¹ <https://www.justice.gov/usao-ma/pr/eighteen-individuals-and-entities-charged-international-operation-targeting-widespread>

² <https://www.eurojust.europa.eu/news/successful-operation-against-cryptocurrency-scam-coordinated-eurojust>

³ <https://www.justice.gov/usao-dc/pr/indictment-charges-two-230-million-cryptocurrency-scam>

⁴ <https://www.reuters.com/technology/losses-crypto-scams-grew-45-2023-fbi-says-2024-09-09>

לרוב אינדיקציה להונאה כלשהי. כך, עדיף ליוצרי מטבעות וחברות בתחום לבצע כמה שפחות פרסומים ו"הבטחות" (promotions) בנוגע למטבע מסוים, שוויו או הרווחים אשר ניתנים להתקבל ממסחר בו. יש לזכור כי בבוא היום, כל פרסום, הבטחה או קידום כאמור ייבחן וייבדק, וכל מילה שאינה במקומה עשויה להיתפס כפרסום שקרי או הונאה וכל כן – כמאמר הפתגם – סייג לחוכמה בשתיקה.

ככלל – יש לזכור שאם משהו נראה טוב מדי מכדי להיות אמיתי – הוא לרוב אכן לא אמיתי, ובמיוחד כאשר מדובר בשוק ובתחום כה צעיר וכה נתון למניפולציה. על כל מי שפועל בתחום, הן בתור משקיע פרטי והן בתור גוף עסקי לבצע את כל הבדיקות האפשריות ולהתייעץ עם מומחים בתחום, לרבות באפיק המשפטי, על מנת לנסות לגדר את הסיכונים ולהימנע מפילה בפח.

Don't let them pull the rug under you, pump you, fish or pump your pool /Adi Marcus, Adv.:

It is a well-known fact that the digital currency market is a fertile ground for scams. As in any situation where there is a large profit potential on the one hand, and minimal regulation and regulatory legislation on the other - the field of digital currencies has been a source of fraud and manipulation for years, which are becoming more sophisticated by the day. This is in fact due to a number of essential reasons, the first of which being a clear case where the legislation has difficulty adapting and catching up with the technology and the second is that digital currencies from their very foundation and definition are intended to bypass the institutional banking system and exist outside the boundaries of the legislation and therefore inherently make it difficult for the legislator to regulate them.

The scams in digital currencies are endless: starting with the creation of fictitious currencies and trading sites, through the creation of smart contracts that steal money from users' digital wallets (fake websites and phishing scams), creating a fictitious value for the currency through false promises or false transactions (pump and dump, wash trading), guaranteeing services or supplements that are never given (giveaway scams), stealing the liquidity pool in full and canceling the currency after investments and purchases have been made, and more. While the authorities around the world are starting to act against such fraud operators in an attempt to combat the phenomenon, it is a drop in the ocean when it is estimated that in 2023 alone, digital currency frauds will reach a total of USD 5.6 billion.

However, despite the number of scams and their increasing sophistication, there are still a number of ways in which an investor or trader in digital currencies can avoid falling into the trap of fraud, and a number of things that coin creators and companies dealing in services in the field of digital currencies are required to avoid in order not to risk themselves breaking the law:

Keeping and securing digital wallets, documenting transactions - Individuals who wish to trade in digital currencies must always remember that there is no reason to give their digital wallet details to any third party and that such a request usually indicates a scam of some kind. Owners of wallets must monitor what is happening in their wallet regularly and owners of companies dealing in services in the field of digital currencies or people who carry out trading in such currencies in a "professional

*Adi Marcus, Adv. is an attorney in the office of Afik & Co. (www.afiklaw.com) who focuses primarily on commercial and corporate law, copyrights, media law and international transactions. Advocate Marcus holds a major in law, an M.A in communication from Tel Aviv University and an international MBA from Bar Ilan University. She completed her internship at the Ministry of justice under the Deputy Attorney General focusing civil law and copyright law, then worked for about 18 months in the office of Shlomo Cohen in the field of intellectual property, about 11 years in the legal department of the communications network "Noga Network" (Channel 2 of TV), with her last position before the company merged with Channel 10, was head of department in the legal department and then, before joining the firm, as Kneller Artists Representation's internal legal advisor, representing in all matters of legal advice to artists and cultural figures, both in Israel and internationally. Nothing herein should be treated as a legal advice and all issues must be reviewed on a case-by-case basis. For additional details: +972-3-6093609 or at the e-mail: afiklaw@afiklaw.com.

and commercial" manner (including for others) are advised to keep accurate records of transactions carried out in the wallet to avoid allegations of money laundering in the future.

White Paper - Every legitimate issuance of a digital currency should be accompanied by a "white paper" which is actually an information sheet that includes an explanation about the currency, how it was built and what the mechanism is behind it. The White Paper should provide links to a website or other internet sources related to the currency as well as the basic details of the founders of the currency. As much as the White Paper does not make sense or is flawed, naturally the currency should be treated with the utmost suspicion. Coin creators and companies involved in the field must make sure to produce a White Paper for each currency (in the European Union at least this is a regulatory requirement) as the provision of such information may help to protect them against future claims of fraud as the provision of accurate and complete details implies a conscious investment.

Be careful of false promises - it must be remembered that the digital currency market is an inherently unstable and risky market. Any promise of a certain profit is most likely a false promise which should turn on red lights in a reasonable investor or trader. In general, over-hype of a certain currency, and massive advertising that includes promises of add-ons, bonuses and "free money" are often an indication of some kind of fraud. Thus, it is better for currency creators and companies in the field to make as few publications and "promises" (promotions) regarding a certain currency, its value or the profits that can be obtained from trading it. It must be remembered that when the day comes, any advertisement, promise or promotion as mentioned will be examined and checked, and any word that is out of place may be perceived as a false advertisement or fraud and thus - as the saying goes - a sign of wisdom in silence.

As a general rule - it must be remembered that if something seems too good to be true - it usually is, especially when it comes to a market and a field which is so young and so subject to manipulation. Everyone who operates in the field, both as a private investor and as a business entity, must perform all possible tests and consult with experts in the field, including the legal channel, in order to try to hedge the risks and avoid falling into the trap.